

Ачкасова С. А., к.е.н., доцент,
Губанова А. С.
студентка фінансового факультету,
Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця
svet_achk@meta.ua
nastya.nasta-k@yandex.ru

ВИЗНАЧЕННЯ СУТНОСТІ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ БАНКУ

Грунтовне визначення сутності поняття фінансової стійкості банку сприятиме ефективному забезпеченню її належного рівня, а отже є актуальним питанням.

На сучасному етапі економічної науки не визначено єдиного підходу до визначення поняття фінансової стійкості банку. Найчастіше фінансову стійкість банку ототожнюють з поняттями «надійність», «платоспроможність» та «ліквідність».

Святко С. А. та Міллер Р. І. [9] запевняють, що фінансова стійкість банку визначається рівнем його ліквідності та платоспроможності. Потрібно відмітити, що ліквідність банку характеризує механізм перетворення фінансових чи матеріальних активів у кошти з метою своєчасного виконання зобов'язань, а платоспроможність визначається здатністю банку своєчасно і повністю виконати свої платіжні зобов'язання.

Стабільність та стійкість, мають характерні спільні ознаки, саме через це вони досить близькі поняття. Стійкість, на відміну від стабільності, передбачає здатність системи протистояти силі, в свою чергу стабільність акцентує увагу на здатності до постійного відтворення. Розуміння фінансової стійкості банку також нерідко пов'язується з такими поняттями як стабільність, рівновага та надійність.

Банк та в цілому банківська система стають стійкими за умови своєї стабільності. Деякі вчені-економісти наполягають, що стійкість банку залежить від збалансованості його активів і пасивів, якості кредитно-інвестиційного портфеля та кількості клієнтів банку.

Отже, виходячи з вище перерахованого, потрібно відмітити, що кожен автор трактує поняття фінансової стійкості банку по-різному. З метою визначення сутності фінансової стійкості банку наведено підходи до визначення сутності цього поняття (табл. 1).

Таблиця 1

Сутність поняття «фінансова стійкість»

Сутність поняття	Автор
Головна умова існування та активної діяльності банку, вона формується під впливом об'єктивних та суб'єктивних факторів і оцінюється за допомогою як окремих показників, так і зведених комплексних показників, які лежать в основі рейтингових оцінок діяльності банків	Бакало І. І. [1]
Здатність протистояти зовнішнім та внутрішнім впливам, зберігаючи	Барановський О. І

стійку рівновагу і надійність протягом часу	[2]
Відповідність (невідповідність) діяльності банку основним плановим (нормативним) узагальнюючим показникам, що синтезують характеристики економічних складових стійкості: обсяг і структуру власних коштів, рівень доходів і прибутку, достатність капіталу, норму прибутку на власний капітал та ін.	Вітлинський В., Пернарівський О. [3]
Необхідне та достатнє для досягнення поставленої мети кількісне і якісне співвідношення ресурсів установи	Глушко О. В. [4]
Спроможність банківської системи подолати кризові ситуації у різних сферах і подовжувати функціонування, не викликаючи при цьому необхідності в економічних агентів радикально змінювати свої цілі і завдання щодо клієнтів навіть в умовах істотно негативних наслідків	Довгань Ж. М. [5]
Спроможність банку як системи трансформування ресурсів банку (персоналу, фінансових ресурсів, активів, обладнання та інформаційних технологій) з максимальною ефективністю і мінімальним ризиком виконувати свої функції у ринковому середовищі попри вплив ендогенних та екзогенних факторів	Кочетков В. М. [6]
Одна з характеристик відповідності структури джерел фінансування структурі активів, яка визначається на основі співвідношення різних видів джерел фінансування та його відповідності складу активів	Крейнина М. Н. [7]
Своєрідне перевищення доходів над витратами. Ознакою фінансової стійкості насамперед є стабільність джерел доходу банку.	Пантелеєв В.П. [8]
Складова характеристика фінансової стабільності, його надійності, показниками якої є капітальна стійкість, ліквідність, прибутковість та ризик банку	Святко С. А., Міллер Р. І. [9]
Якісна характеристика, такий розвиток, при якому реалізується сутність банку та його призначення в економіці; це не разові позитивні зміни, не тимчасові успіхи у функціонуванні або тимчасова стабілізація, не успіхи окремих банків, а динамічний розвиток усіх елементів банківської системи ефективно виконувати свої функції та забезпечувати цілеспрямований розвиток шляхом трансформації ресурсів та мінімізації ризиків, витримуючи вплив факторів зовнішнього та внутрішнього середовища	Фетисов Г. Г. [10]

З табл. 1 видно, що вище розглянуте поняття, а саме, фінансова стійкість банку, вчені трактують по-різному. Деякі вчені-економісти тлумачать поняття як, забезпечення фінансової стійкості банку лише на макрорівні, а під фінансовою стійкістю банківської системи розглядають, здатність системи трансформувати банківські ресурси з максимальною ефективністю та мінімізувати ризики виконуючи свої функції, витримуючи вплив макроекономічних й мікроекономічних факторів [11].

Деякі автори, навпаки аналізують забезпечення фінансової стійкості банку лише на мікрорівні через підтримку фінансової стійкості банку, як складової банківської системи. Фінансову стійкість банку розкривають, як одну з характеристик відповідності структури джерел фінансування активів та оцінюють та характеризують за допомогою лише показників фінансового стану, серед яких є показники: фінансової стабільності, надійності, стійкості, ділової активності, ліквідності та ефективності управління [4].

Отже, розглянувши поняття фінансової стійкості банку, треба зазначити, що фінансова стійкість банку – це здатність банку протистояти несприятливими зовнішнім та внутрішнім факторам, зберігаючи фінансовий стан, що надає змогу банку відповідати за своїми зобов'язаннями та характеризується збалансованістю фінансових показників, достатністю коштів для підтримки своєї платоспроможності та ліквідності, а також рентабельності протягом часу.

Список використаних джерел:

1. Бакало І. І. Забезпечення фінансової стійкості банків / І. І. Бакало // Економіка, менеджмент, бізнес. – 2012. - № 1(5). – С. 120-124.
2. Барановський О. І. Фінансова безпека в Україні (методологія оцінки та механізми забезпечення): Монографія / О. І. Барановський. – К. : КНТЕУ, 2004. – 759с.
3. Вітлінський В. Фінансова стійкість як системна характеристика комерційного банку / В. Вітлінський, О. Пернарівський // Банківська справа. – 2000. – № 6. – С. 48–51.
4. Глушко О. В. Фінансова стійкість як категорійне поняття / О. В. Глушко // Науковий вісник НЛТУ України. – 2011. – № 21.18. – С. 171 – 175.
5. Довгань Ж. М. «Базель III» у забезпеченні фінансової стійкості банківської системи / Ж. М. Довгань // Вісник університету банківської справи Національного банку України. – 2011. – № 1. – С. 224 – 229.
6. Кочетков В. М. Організація управління фінансовою стійкістю банку в ринкових умовах: монографія / В. М. Кочетков – К. : Європейський університету. 2003. – 300 с.
7. Крейнина М. Н. Финансовая устойчивость предприятия: оценка и принятие решений / М. Н. Крейнина // Финансовый менеджмент. – 2001. – № 2. – С. 32 – 36.
8. Пантелеев В. П. Фінансова стійкість комерційного банку проблеми регулювання / В. П. Пантелеев, С. П. Халява // Банківська справа. – 1996. – № 1. – С. 32–39.
9. Святко С. А. Аналіз і оцінка фінансової стійкості банку як необхідна умова ефективного банківського менеджменту / С. А. Святко, Р. І. Міллер // Фінанси України. – 2001. – № 8. – С. 48 – 54.
10. Фетисов Г. Г. Методологические основы формирования устойчивости банковской системы / Г. Г. Фетисов // Финансы и кредит.– 2002.– №15. – С. 2–13.
11. Філіппова Ю. О. Оцінка фінансової стійкості банківської системи у практиці країн світу / Ю. О. Філіппова // Вісник університету банківської справи Національного банку України. – 2012. – № 3 (15). – С. 192–195.